

שגרירות ישראל
לונדון
נובמבר 2008

מכיל:

בריטניה – סקירה כלכלית
ישראל – בריטניה – סקירת יחסי הסחר
עשה ואל תעשה בהתנהגות העסקית בבריטניה
המחלקה המסחרית בבריטניה – כולל הזדמנויות עסקיות

ערך: גיל ארז – ציר מסחרי, לונדון

1 סיכום מנהלים – בריטניה וישראל יחסי הסחר

בריטניה היא הכלכלה החמישית בגודלה בעולם (אחרי ארה"ב, יפן, גרמניה וסין) שגודל התמ"ג שלה היה בשנת 2007 – 2,773 ביליון דולר.

שנת 2008 מתאפיינת בשינוי מגמה כלכלי – לאחר תקופה ארוכה של צמיחה, כלכלת בריטניה נכנסת כתוצאה מהמשבר הפיננסי והירידה בשוק הנדל"ן למשבר כלכלי ומיתון שיאריך כנראה עד סוף 2010. התחזית הכלכלית לתקופה הקרובה פסימית למדי ויש צפי להמשך ירידה בתוצר, פיטורים וקיצוצים.

יחד עם זאת, ככלכלה פתוחה עם 60 מיליון איש, שפה אנגלית ומערכת חוקית ועסקית דומה, היא מהווה מרכז פיננסי ומסחרי אטרקטיבי ליצואן הישראלי, כאשר חברות רבות משתמשות באנגליה כבסיס לפעילות באירופה.

בריטניה הינה אחת משותפות הסחר העיקריות של מדינת ישראל והיעד היצוא השני באירופה (בניכוי יהלומים). ענפי היצוא העיקריים לפי שיעורם מסך היצוא: פרמצבטיקה; פלסטיקה, גומי ומוצריהם; אגרו-טכנולוגיה; כימיקלים; טלקומוניקציה.

בתחום המימון וההשקעות, בריטניה מהווה את המוקד השני בעולם, אחרי ארצות הברית, להנפקת חברות ישראליות מחוץ לישראל.

בריטניה הינה שותפה טכנולוגית מובילה של ישראל. פעילות נרחבת נעשית עם בריטניה במסגרת התוכניות האירופיות.

פעילויות אלו, בנוסף לחברות הישראליות הרבות אשר קבעו את בריטניה כבסיס פעולתן ביבשת אירופה, מצביעות, יותר מכל, על מרכזיותה של בריטניה עבור הקהילה העסקית-טכנולוגית הישראלית, ועל דפוס יחסי סחר, השקעות וטכנולוגיה מגוון ומפותח המהווה בסיס איתן לשותפות רבת השנים בין המדינות.

היצוא הישראלי לבריטניה בעשרת החודשים הראשונים של 2008 היה 1.608 ביליון דולר. (עליה של 4% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2007).

היצוא לבריטניה בשנת 2007 היה 1.938 ביליון דולר (עליה של 21% לעומת שנת 2006).

היבוא מבריטניה בעשרת החודשים הראשונים של 2008 היה 2,174 ביליון דולר (ירידה של 4% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2007).

בשנת 2007 הסתכם היבוא ב-2.681 ביליון דולר. (עלייה של כ-9% לעומת שנת 2006).

בשנת 2008 בלטו בין יתר פעילויות המחלקה המסחרית בלונדון: ארגון מעל 100 פגישות במסגרת GSM בברצלונה, ארגון משלחת ציוד רפואי בבריטניה, אירוע ב-BT, הבאת חברת בוטס לישראל, הקמת פורום החברות הישראליות, ארגון כ-70 פגישות במהלך תערוכת מדיקה שבגרמניה וכו'.

על סדר היום של המחלקה המסחרית מצויינות פעילויות רבות הצפויות להתקיים ב-2009.

2 ריכוז נתונים

נתונים כלליים

United Kindom of Great Britan and Northern Ireland	השם הרשמי
244,820 קמ"ר	שטח (קמ"ר)
61 מיליון	אוכלוסייה
אירלנד, צרפת, מדינות בנלוקס (בלגיה, הולנד)	מדינות שכנות
לירה שטרלינג (Pound) = 100 פני (Pence)	מטבע
מונרכיה חוקתית, מערכת דמוקרטית	משטר
Anglicans (82 מיליון), Roman Catholic (9 מיליון), Muslims (2 מיליון), Presbyterian (800,000), Methodist (760,000), סיקים והינדים	דתות עיקריות
כ-280 אלף	קהילה יהודית
לונדון	בירה
אדניבורו (סקוטלנד), קארדיף (וולש), בלפסט (צפון אירלנד)	בירות נוספות
ברמינגהם, מנצסטר, ליברפול	ערים גדולות

נתונים כלכליים מרכזיים

שנה	2009 הערכה	2008 הערכה	2007	2006	2005	2004	2003	2001
אוכלוסייה	61.0	60.9	60.5	60.3	60.0	59.8	59.6	59.1
חלק מאוכלוסיית העולם (%)				0.93	0.93	0.94	0.95	0.96
תמ"ג במחירי שוק (bn £)				1244.6	1,209.3	1,164.5	1,105.9	996.8
תמ"ג (אלפי \$)			2,770	2204.7	2,198.2	2,132.2	1805.7	1,434.9
חלק מהתמ"ג העולמי (%)				4.73	5.01	5.21	4.95	4.58
שינוי שנתי בתמ"ג (%)	-1.0	0.75	3.1	2.8	1.9	3.1	2.5	2.2
תמ"ג לנפש (\$)		45,575	45,300	36,590	36,525	35,662	30,320	24,274
תמ"ג (אלפי דולרים) PPP		2,772	2,147	2057.5	1953.7	1881.3	1,789.5	1,599.9
תמ"ג לנפש (במונחי PPP)			35,300	34,147	32,548	31,467	30,049	27,066
% אינפלציה ממוצעת	1.9%	4.4%	2.4	2.9	2.0	1.3	1.4	1.2
% אבטלה	7.0%	5.8%	5.4%	5.3	4.7	4.7	5.0	5.0
יצוא סחורות (FOB) (מיליארדי \$)	421	470	442	415.9	382.5	349.8	308.3	273.7
יבוא סחורות (FOB) (מיליארדי \$)	572	645	621	538.1	501.7	460.4	386.5	332.2
מאזן שוטף (מיליארדי \$) (סחורות+שירותים)			- 96.6	-53.1	-56.9	-42.3	-26.2	-31.9
שער חליפין ממוצע £ : \$ US	1.52	1.54	1.37	1.771	1.818	1.831	1.633	1.440

3 בריטניה – נתונים כלליים

3.1 כללי

הממלכה המאוחדת היא הכלכלה החמישית בגודלה בעולם (אחרי ארה"ב, יפן, גרמניה וסין), וכוללת את אנגליה, סקוטלנד, וולש וצפון אירלנד. זו מדינת סחר בעלת שוק חופשי בעיקרו, המונה למעלה מ-61 מיליון תושבים והשייכת גם לאיחוד האירופי. המיקום הגיאוגרפי במרכז העולם המערבי וכגשר בין אמריקה ואירופה, השפה האנגלית, מערכות המשפט והתשתית המסייעת של יעצים ברמה הבינלאומית הגבוהה ביותר, כגון משרדי עו"ד, רו"ח, פרסום וכו', כמו גם ההיצע התרבותי, המסעדות ובתי המלון האיכותיים הפכו את בריטניה למרכז שירותים ופיננסי עולמי.

3.2 היסטוריה

אנגליה קיימת כיחידה מאוחדת מאז המאה העשירית. לאחר נסיגת הכוחות הרומיים מבריטניה, אוכלוס בהדרגה האיזורים המישוריים יותר של אנגליה על ידי ה-Angles וה-Saxons וה-Jutes. האיחוד בין אנגליה ווילס נחתם ב-1284. בשנת 1707 אנגליה וסקוטלנד הסכימו לאיחוד קבוע בשם Great Britain. האיחוד החוקתי של בריטניה ואירלנד יושם ב-1801. חוזה אירי אנגלי משנת 1921 מיסד את החלוקה של אירלנד. ששה מחוזות מצפון אירלנד נשארו חלק מבריטניה.

האימפריה הבריטית שהתפשטה במהלך מאות שנים, הייתה המעצמה התעשייתית והימית הבולטת במאה ה-19 ושימשה בתפקיד מפתח בפיתוח דמוקרטיה פלמנטרית וקידום המדע והספרות. בשיאה באימפריה חלשה על כרבע משטחי העולם. במחצית השנייה של המאה העשרים פורקה האימפריה הבריטית, ועיקר הדגש הושם על ביסוסה, בנייתה וצמיחתה של בריטניה, עם בירתה לונדון כמדינה אירופית מודרנית ועשירה. בריטניה כחברה קבועה במועצת הביטחון ובנאטו וקשרים חזקים עם מדינות חבר העמים, מגלה עמדה גלובאלית ביחסי החוץ בכלל ומעורבות בעיניי המזרח התיכון בפרט. בשנת 1973 הצטרפה בריטניה לאיחוד האירופי, אך נמנעה מלהצטרף לאיחוד המוניטרי (היורו). בכך נותר המטבע הבריטי, הלירה שטרלינג (Pound) מטבעה הרשמי של בריטניה. בריטניה גם חברה בקבוצת ה-G8.

3.3 גיאוגרפיה, אקלים ואוכלוסייה

הממלכה המאוחדת כוללת את אנגליה, סקוטלנד, ויילס וצפון אירלנד. כמו כן, נכללים מספר איים תחת השלטון הבריטי. בריטניה ממוקמת במערב אירופה וחולשת על כ-244 אלף קמ"ר. האקלים הינו אירופי ממוזג, ומזג האוויר אפרורי וקריר למדי (יחסית לישראל) במרבית ימות השנה, עם כמה שבועות חמים במהלך הקיץ. בריטניה מונה כיום כ-60 מיליון תושבים. הרוב מתגוררים באנגליה (כ-49 מיליון) ומתוכם כ-8 מיליון בלונדון רבתי (Greater London). סקוטלנד מונה כ-5 מיליון נפש, וולס כ-3 מיליון ואירלנד הצפונית כ-2 מיליון נפש.

בריטניה קולטת מזה שנים רבות מהגרים, בעיקר מהאיים הקריביים, הודו, פקיסטן, בנגלדש אפריקה ואירלנד ובשנים האחרונות גם ממזרח אירופה.

כניסת המהגרים הגדולה החל מהמחצית השניה של המאה העשרים, מהווה את מקור הגידול העיקרי של אוכלוסיית בריטניה ושינתה את המבנה הדמוגרפי של בריטניה וגם הפכה אותה ליותר קוסמופוליטית. כיום כ-6% מהאוכלוסייה מוגדרים כ"לא לבנים" וכ-28% מוגדרים כ"לא נוצרים".

3.4 חלוקה אדמיניסטרטיבית

אנגליה מחולקת ל-36 מחוזות (Counties), המורכבים מ-47 רובעים (Boroughs) צפון אירלנד מחולקת ל-24 נפות (Districts) סקוטלנד מחולקת ל-32 אזורי עיריות (Council Areas) ויילס מחולקת ל-9 מחוזות ו-11 רובעי מחוז (County Boroughs)

חלוקת האוכלוסייה לפי אזורים:

עיר מרכזית	אחוזים	סה"כ	נשים	גברים	אזור/Region
Newcastle	4.2%	2.56	1.31	1.25	North East
Manchester	11.3%	6.85	3.50	3.35	North West
Leeds	8.5%	5.14	2.62	2.53	Yorkshire and the Humber
Nottingham	7.2%	4.36	2.21	2.16	East Midlands
Birmingham	8.9%	5.37	2.73	2.64	West Midlands
Norwich	9.3%	5.61	2.85	2.75	East
London	12.4%	7.52	3.80	3.72	London
Southampton	13.6%	8.24	4.21	4.03	South East
Plymouth	8.5%	5.12	2.62	2.51	South West
		50.76	25.84	24.93	England
Cardiff	4.9%	2.97	1.52	1.44	Wales
Edinburgh	8.4%	5.12	2.65	2.47	Scotland
Belfast	2.9%	1.74	0.89	0.85	Northern Ireland
		60.59	30.89	29.69	United Kindom

מקור: Mid 2006 Population Estimates ONS

מבחינה כלכלית, חשוב לציין שלמחוזות השונים, מדיניות תמריצים שונה ובלתי תלויה.

3.5 סביבה פוליטית

בריטניה מוגדרת כמונרכיה חוקתית, כאשר בראש המדינה עומדת כיום המלכה Elizabeth II שהוכתרה ב-1952.

לבריטניה שני בתי פרלמנט: הבית העליון המכונה "בית הלורדים" (House of Lords) ותפקידו הינו לבחון ולאשר חקיקה חדשה. והבית התחתון, המכונה "בית הנבחרים" (House of Commons) בו יושבים כיום 659 חברי פרלמנט.

בית הנבחרים מורכב מנציגים של איזורי הבחירה השונים (Constituency). כאשר בעת הבחירות מתמודדים בכל אחד מאיזורי הבחירה מועמדים מטעם המפלגות השונות, והמועמד שזוכה במירב הקולות מתמנה כנציג המחוז בבית הנבחרים.

הבחירות הכלכליות לראשות הממשלה ובית הנבחרים נערכות בכל ארבע שנים (בדרך כלל בחודש מאי). בבריטניה שתי מפלגות עיקריות: מפלגת הלייבור (Labour) המזוהה עם השמאל המתון, והמפלגה השמרנית (Conservative) המזוהה עם הימין המתון.

מפלגה בולטת שלישית היא המפלגה הליברל-דמוקרטית (Liberal Democrats) המזוהה עם השמאל. כמו כן קיימות מספר מפלגות קטנות נוספות.

הקבינט מונהג על ידי ראש ממשלה. ראש הממשלה ממונה על ידי המונרך על בסיס יכולתו ליצור ממשלה בתמיכת בית הנבחרים. ראש הממשלה הוא הבוחר את חברי הממשלה (Cabinet).

ממשלת הלייבור הנוכחית נבחרה מחדש לכהונה שלישית במאי 2005. (בראשות טוני בלייר)

מחליפו החל מסוף חודש יוני 2007 הינו גורדון בראון, מי ששימש בעשר השנים האחרונות כשר האוצר.

בראש המפלגה השמרנית עומד David Cameron (החל מדצמבר 2005)

בראש המפלגה הליברל-דמוקרטית עומד Nick Clegg (החל מדצמבר 2007)

3.5.1 ממלאי תפקידים מרכזיים בממשלה הנוכחית

Prime Minister	<u>Gordon Brown</u>
Cancellor of the Exchequer	<u>Alistair Darling</u>
Secretary of State for Foreign & Commonwealth affairs	<u>David Miliband</u>
Secretary of State for Business, Enterprise and Regulatory Reform	<u>Lord Mandelson</u>
Secretary of State for the Home department	<u>Jacqui Smith</u>
Secretary of State for Defence	<u>John Hutton</u>
Secretary of State for Health	<u>Alan Johnson</u>
Secretary of State for Transport	<u>Geoff Hoon</u>
Secretary of State for Innovation, Universities and Skills	<u>John Denham</u>
Minister of state (Science and Innovation)	<u>Lord Paul Drayson</u>
Minister of State for Trade and Investment & Consumer Affairs	<u>Gareth Thomas</u>
Minister of State for Science and Innovation	<u>Ian Pearson MP</u>

4 כלכלת בריטניה

4.1 כלכלה כללי

בריטניה הינה מעצמה מובילה במסחר וכמרכז פיננסי. היא הכלכלה השניה בגודלה באירופה אחרי גרמניה. הכלכלה נחשבת כאחת המדינות המובילות באוריינטציה הגלובלית שלה כאשר לונדון הבירה מהווה אחד מהמרכזים הפיננסיים המובילים בעולם. בשני העשורים האחרונים הממשלה הפחיתה משמעותית את הבעלות הציבורית על חלקי המשק. החקלאות היא אינטנסיבית וממוכנת ויעילה במונחים אירופיים, ומספקת כ-60% מצרכי המזון באמצעות אחוז אחד בלבד מכוח העבודה. לבריטניה מחצבי פחם, גז טבעי ונפט גדולים. יצור מוצרי אנרגיה בסיסיים מהווה כ-10 אחוזים מהתמ"ג, אחד הגבוהים בקרב המדינות המתועשות. שירותים ובעיקר בנקאות, ביטוח ושירותים עסקיים מהווים את המרכיב המשמעותי של התמ"ג בעוד התעשייה ממשיכה לרדת בחשיבותה.

רקע:

בשנים הראשונות של העשור האחרון כלכלת בריטניה גדלה בקביעות בקצב גבוה משמעותית מאשר המדינות בגוש היורו. אולם, הסימנים הראשונים של ירידה בקצב הגידול של בריטניה נראו בשנת 2004 במיוחד בירידה בהוצאה של משקי הבית בסוף השנה. (אבל עדיין הצמיחה הייתה של 3.1%). מגמה זו נמשכה במרבית שנת 2005 כאשר בסופה צמחה הכלכלה ב-1.9% בלבד. בשנה שלאחריה (2006) צמח ל-2.7%. הנתונים לשנת 2007 הצביעו על גידול בתמ"ג בשיעור של 3.1% בהשוואה ל-2006. הסערה בשווקים הפיננסיים שהחלה בקיץ 2007 והכניסה הרבה אי ודאות למערכת הפיננסית, גדלה עם משבר האשראי בתחילת שנת 2008, פגעה קשות בכלכלת בריטניה בעיקר בשל העובדה, שהכלכלה הבריטית נשענת במידה רבה על שני סקטורים שהם בלב המשבר: הסקטור הפיננסי והנדל"ן. וכאמור הפכה בהמשך ממשבר פיננסי למשבר כלכלי.

בפעם הראשונה מזה 16 שנים בריטניה חווה האטה כלכלית, אבטלה גוברת והממשלה נאלצה לתת ערבויות בסכומים אדירים למערכת הבנקות המקומית. הצעדים הפיסקליים שהממשלה הבריטית נוקטת כגון הטבות מס וגידול בהוצאות, במטרה לתת דחיפה לצמיחה, מגדילים במידה משמעותית את המימון הממשלתי וגורמים בין היתר לפיחות של הפאונד. ההאטה הצפויה בגידול של הכלכלה הבריטית היא שילוב של מספר גורמים פנימיים וחיצוניים: חלקם מוסברים כתוצאה של חוסר באיזונים שנוצרו מאז סוף שנות ה-90, בעיקר בגידול בחובות משקי הבית שמגיעים כיום ל-140% מההכנסה הפנויה, עובדה שמביאה לסימני מצוקה ואי עמידה בחובות פרטיים. בנוסף לצורך של משקי בית לשפר את המימון הפרטי המוחלש, גורמים נוספים צפויים להשפיע על ההוצאה של הצרכנים: שיעור יצירת מקומות עבודה, צפוי להיות שלילי בשנתיים הקרובות והגידול בשכר איטי. גם העלייה בעלויות התשתיות צפויה להפחית את ההכנסה הפנויה של משקי הבית.

מבנה התמ"ג:

מקור התמ"ג 2005	אחוז מהסה"כ	מרכיבים של התמ"ג 2005	אחוז מהסה"כ
שירותים עסקיים ופיננסיים	27.2	צריכה פרטית	65.3
שירותי ממשלה ואחרים	22.8	צריכה ציבורית	21.8
הפצה, מלונות והסעדה	16.1	השקעה קבועה	16.6
תעשייה	14.9	שינוי במלאים	0.2
תקשורת ותחבורה	8.1	יצוא סחורות ושירותים	26.1
בניה	6.0	יבוא סחורות ושירותים	30.0

חקלאות - 1%

תעשייה - 26%

שירותים – 73%

(נתוני 2007)

כלכלת בריטניה – מגמות ותחזית

הגידול הכלכלי:

בריטניה נהנתה מיותר מעשור של גידול כלכלי משמעותי (16 שנים ברציפות), אולם התחזית הכלכלית התדרדרה בצורה משמעותית בשנת 2008, כתוצאה מהשפעות המשבר הפיננסי הגלובאלי והירידה התלולה במחירי הנדל"ן. ברבעון השני של 2008 לא היה גידול כלל וברבעון השלישי הייתה ירידה של 0.5%. ההשפעה היא על כל תחומי הכלכלה. התמ"ג ירד במחצית השניה של 2008 וצפוי להמשיך לרדת במחצית הראשונה של שנת 2009.

בעקבות ההלאמה של Northern Rock Bank בפברואר 2008, ממשלת בריטניה לקחה בעלות על מלווה משכנתאות בריטי נוסף (Bradford & Bingley) בספטמבר 2008 והכריזה על תוכנית מימון בנקאי מלווה בערבויות לחובות.

הגודל של חבילת הסיוע הבנקאי שנתנה הממשלה הבריטית (נמדד בעשרות רבות של ביליוני פאונד) ממחיש את העומק של המשבר בתחום הפיננסי שהיה המנוע של הכלכלה הבריטית בשנים האחרונות.

גודל הסיוע אמור למנוע קריסה של בנקים מרכזיים, אולם הפגיעה בכלכלה הריאלית ובהכנסות משקי הבית, צפויה לגרום למחיקות חובות נוספות של הבנקים. הצפי הוא שהתאוששות של תחום ההלוואות תגיע רק ב-2010 – 2011.

התחזית היא לגידול של 1% בלבד בשנת 2008 (ירידה מ-3% בשנת 2007), ירידה של 0.7% בתמ"ג בשנת 2009 וכנראה גידול קטן בשנת 2010.

הצריכה הפרטית צפויה לקטון משמעותית במחצית השניה של 2008 ובשנת 2009 כתוצאה מירידה באשראי, עלויות גבוהות של הלוואות, אבטלה גוברת ולחץ על ההכנסות שגורם לירידה בבטחון העצמי.

חסכונות משקי הבית נמצאים במצב הנמוך ביותר הידוע מעודו, וכאשר קווי האשראי מתיבשים, הצרכנים נאלצים לצמצם את הצריכה. גם השקעות צפויות להיות חלשות בתקופה הנראית לעין, ביו היתר כתוצאה מהצניחה בביקוש לנדל"ן. רק בשנת 2010 צפויה תחילת התאוששות איטית.

למרות החולשה של הפאונד, היצוא לא צפוי לצמוח בגלל החולשה של השווקים העולמיים, אם כי מאזן התשלומים צפוי להשתפר בגלל ההאטה הגדולה יותר הצפויה ביבוא לבריטניה.

4.2 מגמות במדיניות הכלכלית

המצב הפוליטי - ממשלת הליבור שבשלטון מנסה להמשיך לשפר את מיצובה בדעת הקהל המקומי, כאשר ראש הממשלה הבריטי גורדון בראון נאבק לבנות מחדש את תדמיתו והסמכות שלו, שנמצאת במגמת ירידה מאז החלטתו החפוזה באוקטובר 2007 לא ללכת לבחירות, למרות שלא נבחר אישית ושרשרת של בעיות שחלו מאז עלה לשלטון. דווקא המשבר הכלכלי חיזק במידת מה את מעמדו.

האופוזיציה העיקרית שלו – המפלגה השמרנית נהנית ממצב של יתרון בסקרי דעת הקהל ומהצלחה בבחירות המקומיות שהיו בתחילת חודש מאי 2008. הבחירות הבאות יהיו לכל המאוחר במאי 2010.

המדיניות הכלכלית

בטווח הקצר, המדינות הכלכליות של ממשלת הליבור, מתמקדת בעיקר בניהול המשבר הכלכלי והפיננסי. חבילת הצעדים חסרת התקדים לתמיכה בסקטור הבנקאות הבריטי תהיה לה משמעות עצומה על המדיניות במשך תקופה ארוכה מאוד. התחזית היא שהערבויות שממשלת בריטניה הציבה תביא לשמירה על יציבות מסוימת במערכת הפיננסית הבריטית. יחד אם זאת, קיימת עדיין אי ודאות רבה. הרגולציה במערכת הפיננסית ומערכת הפיקוח תהודק, בעיקר בהיבט של הלוואות בנקאיות.

בסוף נובמבר 2008, במסגרת הדוח לפני תקציב שלו, הודה משרד האוצר הבריטי שהכלכלה הבריטית בבעיה, שהבריטים חיו מעבר לאמצעיהם וחלק מהתוצר שאבד לא יחזור. המשמעות של ההודאה הזו, היא שאין פוטנציאל משמעותי שיניע את הכלכלה בשנים הקרובות. התחזית של האוצר ששיעורי גידול של מעל 2.5% יחזרו רק ב-2011. הממשלה החליטה כתוצאה לעשות שורה של צעדים פסקליים שמכוונים להפחית את עומק המיתון. כחלק מכך הלוואות הממשלה באופן שיגיע בשנת 2009/2010 ל-118 ביליון פאונד. ב-8% מהתמ"ג זה שיעור גבוה יותר מזה שהיה במיתונים בשנות ה-90 וה-70. החוב הלאומי יגדל מ-537 ביליון פאונד ב-2007/2008 למעל טריליון פאונד ב-2012/2013.

החוב של הסקטור הציבורי יגיע בשנת 2014/2015 ל-57% לעומת 29.7% בשנת 2001. ממשלת הלייבור בקדנציה שלישית בתפקיד, עושה מאמצים לשפר את השירותים הציבוריים בבריטניה. כאשר ניתן דגש בהוצאות ציבוריות על סקטורי החינוך והבריאות. ההוצאות הפיסקליות הגדולות צפויים להפחית את יכולת הממשלה לבצע את מדיניותה. הממשלה במקביל מנסה להעלות את הפיריון של הכלכלה בכללה (שהם נמוכים מממוצע מדינות ה-OECD) באמצעות הפחתת רגולציה ושיפור שיעור החדשנות. יחד עם זאת, ביצועי הפיריון של הכלכלה הבריטית צפויים להישאר בינוניים, עקב מחסור בכישורים, מערכת תחבורה עמוסה ומגבלות תכנון נוקשות. המדיניות של הממשלה הבריטית מכוונת באופן כללי ליצור מקומות עבודה. צעדים מיוחדים כללו רפורמת מס, הפרטה של תעשיות ותשתיות בבעלות ממשלתית, דהרגולציה של שירותים פיננסיים, תקשורת ותחבורה ורפורמה של חוקי העבודה.

4.3 מדיניות פיסקלית

מאז שנת 2000 יש התדרדרות במצב הפיסקלי כאשר הגרעון מגיע קרוב ל-3% מהתמ"ג כל שנה מאז 2003. בשנת 2008 הגרעון אמור להגיע לכ-5% מהתמ"ג ואף להתרחב ל-8% בשנת 2009. (הגבוה ביותר מאז 1993). הממשלה הבריטית מתוך שאיפה להביא לצמיחה, הודיעה על שורה של הטבות מס וגידול ניכר בהוצאות, מה שמביא את שיעור המימון הממשלתי לשיאים חדשים. ההכנסות ממסים צפויות לרדת כתוצאה מההאטה הכלכלית, הגידול באבטלה, ירידה ברווחיות החברות והעצירה הכמעט מוחלטת של קניות נדל"ן. ההשפעה של כך צפויה להיות מורגשת היטב בשנים הקרובות. הממשלה הבריטית כנראה תלווה השנה כ-65 ביליון פאונד – כ-4.5% מהתמ"ג, וכאשר מוסיפים לכך כס את החובות שממשלת בריטניה עדיין חייבת מגיעים לחוב ממשלתי של כמעט מחצית התמ"ג. מחויבויות הממשלה עומדות בסוף 2008 על 32.9% מהתמ"ג. ההוצאות של הממשלה ב-2007/2008 נאמדות ב-313 ביליון פאונד כאשר 37 ביליון פאונד מהם היו למשבר הבנקאי. התחומים המרכזיים לחלוקת ההוצאות – בריאות 89.2 ביליון פאונד, ילדים, בתי ספר ומשפחות – 44.9 ביליון פאונד, בטחון – 36.7 ביליון פאונד, קהילות מקומיות – 26.9 ביליון פאונד, סקוטלנד – 23.8 ביליון פאונד, אוניברסיטות וחדשנות – 15.5 ביליון פאונד, וולש – 125 ביליון פאונד. בתוכנית הכלכלית שהציגה הממשלה בנובמבר 2008 הוחלט להגדיל במידה ניכרת את הלוואות ממשלה (הערכה של הלוואות ממשלה בשיעור של 394 ביליון פאונד בארבע שנים!) והגרעון (בין היתר גם כהערכה לירידה בהכנסות).

שיעור המס על רווחים של חברות גדולות הוא 30%, אבל נטל המס האפקטיבי גבוה יותר ועלה משמעותית מאז עליית הלייבור לשלטון ב-1997. עד סוף 2008 היו שלושה קבוצות מס הכנסה אישי ב-10%, 22% ו-40%. בדצמבר הוצג תוכנית למסות הכנסה של מעל 150,000 פאונד ב-45% מס. שיעור מס ערך המוסף הסטנדרטי (ממנו פטורים חלק מהמוצרים) ירד זמנית החל מדצמבר 2008

ל 15% במטרה לנסות להניע את הכלכלה. שיעור המיסוי על טבק ואלכוהול הם מהגבוהים באירופה המערבית.

4.4 מדיניות מוניטרית

שיעורי הריבית נקבעים על ידי הועדה למדיניות מוניטרית של הבנק של אנגליה. הקרטיון שלפיו נקבע שיעור הריבית הוא עמידה ביעדי האינפלציה. הבנק המרכזי בניסיון להאבק בהאטה, הוריד בצורה דרסטית את הריבית בתחילת נובמבר לשיעור של 3% בלבד, השיעור הנמוך ביותר מזה 54 שנים, (והורדה החדה ביותר – 1.5% מאז 1854 לחובבי ההיסטוריה) זאת למרות שהאינפלציה בבריטניה עלתה בצורה חדה מאז סוף 2007 מ-2.1% בדצמבר 2007 ל-5.2% בספטמבר 2008. צריך לזכור שהיעד אותו קבעה הממשלה הוא אינפלציה של 2% בשנה, שאותו מאשר שר האוצר במכתב לנגיד הבנק המרכזי. הצפי הוא שבתקופה הקרובה האינפלציה תעבור את ה-5% כתוצאה מעלייה מאוד חדה בתעריפי השירותים ומחירי היבוא כתוצאה מהפחות של הפאונד. יחד עם זאת, הצפי הוא שהאטה במשק תביא לירידה באינפלציה בשנת 2009.

4.5 יחסי בריטניה-EU

בריטניה באופן קבוע דוחה ניסיונות ליתר אינטגרציה עם האיחוד האירופי. לא נראה שבטווח הנראה לעין תהיה הצטרפות לאיחוד המוניטרי האירופי.

4.6 תחזית כלכלית

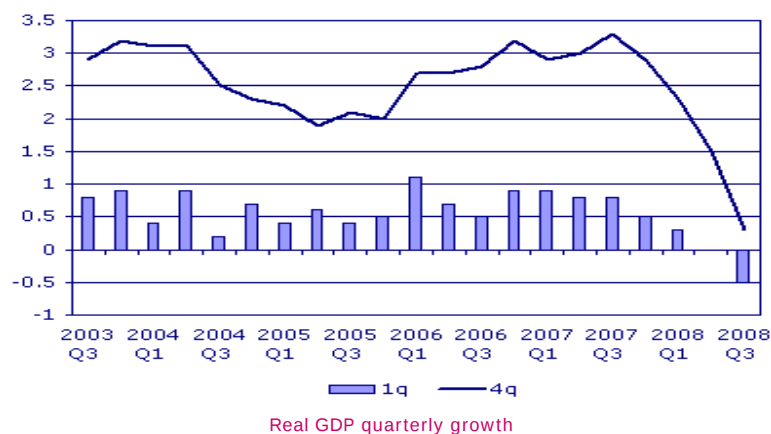
בשנת 2008 צפויה הכלכלה הבריטית לגדול בשיעור הנמוך ביותר ב-15 השנים האחרונות ובשני הרבעונים האחרונים של 2008 הכלכלה הבריטית נכנסה למיתון. התחזית הכלכלית בטווח הבינוני מעוצבת על ידי ההתפתחויות בתחום שוק הדיור ותנאי האשראי בשוק המקומי. הפחות בשיעורים היסטורים של הפאונד צפוי לשפר את התחרותיות בשווקים הבינלאומיים של היצוא הבריטי. כאמור, צפויה ירידה בצריכה הפרטית בשנים 2009 ו-2010, שתונע על ידי הגבלות בתנאי ההלוואות וירידה במצב משקי הבית. תמ"ג - התחזית היא לירידה של כ-1% בתוצר ב-2009 ועליה של כ-0.5% ב-2010. גם הזרמת הכספים חסרת התקדים שהחליטה עליה הממשלה הבריטית לא צפויה לשנות משמעותית את המצב הרע, אלא למנוע הדרדרות נוספת. עליה באבטלה בבריטניה – כבר כעת האבטלה גודלת בשיעור של 37,000 איש לחודש והצפי שהקצב יגדל לאף 100,000 לחודש, מה שיוביל את מספר המובטלים ל-2 מיליון בתחילת 2009. התחזית היא לירידה בתעסוקה בשיעור של 22% בסקטור הבניה, 9% בסקטור הפיננסי, 7.5% בתעשיית המלונות וההפצה, 7% בתעשייה. צריכה פרטית – התחזית היא לירידה של 2-3 אחוזים בצריכה הפרטית במהלך 2009, שווה ערך לירידה של 24 ביליון פאונד של הוצאות על מוצרים ושירותים. (כ-400 פאונד לכל פרט)

ירידת מחירי הדירות – במהלך 2008 ירדו מחירי הנדל"ן בבריטניה ב-15%. המיתון צפוי להמשיך וללחוץ את מחירי הדירות כלפי מטה, יתכן ואף ב-15% נוספים.

הכנסה פנויה – בשנת 2008, איכות החיים בבריטניה כבר ירדה כתוצאה מעליה חדה במחירי הדלק והמזון. הצפי הוא להמשך צמצום ההכנסות הפנויות. (בממוצע...). הסכנה היא לגידול בחובות יחסית להכנסות, עובדה שתקשה על החזר החובות.

המטבע הבריטי - במשך 11 שנים נהנה הפאונד הבריטי מעמדה חזקה בשוק המטבעות. בנובמבר 2007 עוד היה כ-2 דולר לפאונד, אולם שער החליפין של הפאונד כנגד הדולר האמריקאי והיורו נחלש משמעותית מאז סוף 2007. המשבר הפיננסי הביא להפחתה משמעותית של זרימת מט"ח והון לבריטניה מצד אחד, הלאמת בנקים והתפיסה שבריטניה רגישה במיוחד למיתון. באוקטובר 2008 הגיע שער החליפין ל-1.54 דולר לליש"ט (פיחות של 23% תוך חודשיים). התחזית היא שהפאונד ישאר חלש יחסית ורגיש בעקבות חולשת הכלכלה הבריטית והירידה המתמשכת בשיעורי הריבית. התחזית היא שרק בשנת 2010 יתייצב הפאונד.

GDP Growth

מעבר לפתרונות שיעזרו לבריטניה להתמודד עם המשבר הפיננסי והכלכלי, הגורם המשפיע המרכזי על סיכויי הצמיחה הכלכלית של בריטניה בטווח הארוך יהיה בהיצע כוח עבודה והון ושיעור הגידול בפריון. הגידול הכלכלי המתמשך ממנו נהנתה בריטניה מאז תחילת שנות ה-90 הונע במידה רבה על ידי גידול בתעסוקה מאשר רווחים בפריון. כתוצאה מכך, שיעור האבטלה בבריטניה הוא נמוך מאשר בצרפת וגרמניה, אבל גם התפוקה לעובד לשעת עבודה. בריטניה זקוקה איפה לשמור ולשפר את שיעור ההשתתפות בעבודה ובמקביל להעלות את הפריון שלה. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בבריטניה עמד בשנת 2003 על 76% (מעל ממוצע מדינות האיחוד אבל עדיין פחות מאשר המדינות המתקדמות ביותר כמו שווייץ ונורבגיה שעומד על יותר מ-80%).

העליה החדה בסוף 2008 בשיעור האבטלה צפויה להימשך גם בשנת 2009. הצפי הוא שמספר המובטלים בבריטניה יגיע ל-3 מיליון תוך שנתיים.

הסיבות לפריון הנמוך בבריטניה מוסברות בעיקר כנובעות מפער בכישורים בכוח העבודה, תחרותיות נמוכה ושיעור השקעות נמוך. רוב החולשות האלו נמצאות בשלבי מתן מענה.

כך לדוגמה בתחום ההשקעות בתקשורת וטכנולוגיות מידע (ICT) ההשקעות בבריטניה הגיעו לרמה גבוהה מאשר רוב מדינות ה-OECD.

4.7 סחר חוץ

יצוא מוצרים היה בשנת 2007 441.4 ביליון דולר אמריקאי ויבוא מוצרים היה 616.8 ביליון דולר אמריקאי, מה שהביא לגרעון במאזן הסחורות של 175.3 ביליון דולר.

הגרעון מצטמצם הודות לעודף במאזן השירותים (77.1 ביליון דולר) ובהכנסות מהשקעות. המאזן השוטף הוא 113.1 ביליון דולר (4.1% מהתמ"ג).

התחזית היא שעקב הפיחות בשער החליפין של הפאונד והירידה בביקוש המקומי בבריטניה, הגרעון במאזן התשלומים, יקטן בשנת 2009. אם זאת, למרות היתרון המסוים שהפיחות נותן ליצואנים מבריטניה, הירידה הצפויה בסך כל הסחר העולמי, צפויה לצמצם את היתרון.

מרכיבי היצוא העיקריים 2006	סך היצוא (US \$ Billions)	מרכיבי היבוא העיקרים 2006	סך היבוא (US \$) (Billions)
מוצרים תעשייתיים מוגמרים	206.0	מוצרים תעשייתיים מוגמרים	285.4
מוצרים לא מוגמרים	108.5	מוצרים לא מוגמרים	113.6
נפט ודלקים אחרים	39.4	מזון, משקאות וטבק	44.4
מזון, משקאות וטבק	19.4	נפט ומוצרים אחרים	42.9
חומרים בסיסיים	7.3	חומרים בסיסיים	12.3

יעדי היצוא העיקריים 2007	אחוז מסך כל היצוא	מקורות היבוא העיקריים 2007	אחוז מסך כל היבוא
ארה"ב	15	גרמניה	14
גרמניה	11	ארה"ב	9
צרפת	10	צרפת	8
אירלנד	7.0	הולנד	7
הולנד	6.0	בלגיה	6
בלגיה	6%	איטליה	5

תעשייה

כמו מדינות מפותחות רבות, החלק של התעשייה בתמ"ג פוחת בהתמדה כאשר סקטור השירותים עולה בחשיבותו וכאשר היתרון היחסי במספר תעשיות – ברזל, טכסטיל, הלבשה ובניית ספינות עובר למדינות פחות מפותחות שבהן עלויות העבודה זולות יותר.

בשנת 2004 סקטור התעשייה היה אחראי רק על 15.9% מהתמ"ג וכ-13% מהתעסוקה. יחד עם זאת, בריטניה שמרה על מספר תחומים של חוזק בעיקר בסקטורים כמו ציוד אופטי ואלקטרוני, תעשייה כימיקלית (בעיקר פארמהצבטיקה) ומהווה חלק חשוב בסחר הבינלאומי של בריטניה (בשנת 2003 היווה 83% מהיצוא). האזורים עם היחס הגבוה ביותר של מועסקים בתעשייה הם East Midlands ו-West Midlands. בלונדון השיעור הנמוך ביותר (6%).

הנדסה ותעשיות נלוות מהווים את הסקטור הגדול ביותר עם כ-30% מהערך המוסף בתעשייה. מתוכם ציוד לתחבורה היה התורם הגדול ביותר כולל מספר יצרני רכב ותעשיות כמו תעשיית החלל וציוד הביטחון. (Rolls Royce, GKN, VT, BAE).

מרכיב חשוב נוסף הוא תעשיית האלקטרוניקה הכולל מספר שחקנים מקומיים כמו גם שחקנים בינלאומיים.

כימיקלים ומוצרים כימיקלים תורמים גם הם משמעותית לבסיס התעשייתי של בריטניה. בתחום זה בולטות במיוחד התעשיות הפארמצבטיות (GSK, AstraZenica) מהשחקניות המובילות בעולם יש להן פעילות יצור ומחקר ופיתוח משמעותיות בבריטניה.

סקטורים חשובים נוספים בתחום התעשייה כוללים: מזון, משקאות, נייר, דפוס, הוצאה לאור וטכסטיל.

חקלאות ודיג

חקלאות בבריטניה היא מאוד אינטנסיבית ומבוססת על מכונות. במונחים אירופים מדובר בחקלאות יעילה המייצרת כ-60% מצרכי המזון עם פחות מ-2% מכוח העבודה. החקלאות תורמת כ-2% מהתמ"ג. כ-2/3 מהיצור מוקדש לבעלי חיים (כבשים ובקר) וכשליש לגידולים לעבוד (חיטה, שעורה, תפוחי אדמה, סלק סוכר, פירות וירקות).

בריטניה הינה אחת מהמדינות המובילות בעולם בדיג. קיימות מספר עיירות חוף שסביבם התפתחה תעשיית דיג.

מקורות אנרגיה

לבריטניה רזרבות פחם, גז טבעי ונפט גדולים. יצור מקורות אנרגיה מהווה כ-10% מהתמ"ג, אחד השיעורים הגבוהים בקרב המדינות המפותחות. עקב הנפט בים הצפוני, הפכה בריטניה בשנות ה-90 ליצרנית השניה של נפט במערב אירופה אחרי נורבגיה. כיום כ-80% מהחשמל בבריטניה מונע על ידי דלקים כאשר אנרגיה אטומית וטורבינות רוח מהווים את מרבית היתרה.

בריטניה היא היצרנית ה-7 בגודלה של carbon Emissions וכחומה על פרוטוקול קיטו, פתחה בתוכנית לשינוי אקלימי להפחתת הזיהום באופן משמעותי מעבר למחויבויות קיטו. קיים פוטנציאל גדול (עקב היותה אי) ליצור חשמל מחוות רוח ימיות ומאנרגיות תחליפיות אחרות, אולם עד כה לא נבדקו משמעותית תחליפים אלו. חלק מהחברות המובילות בבריטניה שנמצאות בסקטור האנרגיה: BP, Centrica, Royal Dutch Shell, BHP Billiton ואחרות.

סקטורי השירותים

סקטור השירותים הוא הסקטור הדומיננטי של הכלכלה הבריטית, אחד הסממנים של כלכלה מפותחת.

קמעונאות: בבריטניה יש שילוב של מרכזי קניות גדולים מחוץ לערים ובמרכזי הערים. חנויות מקומיות וחנויות נוחות, עדיין משמשים בתפקיד חשוב בקמעונאות, אולם מפעילי חנויות מותגים תופסים נתח גדל והולך. השוק הקמעונאי מהווה כ-22% מהתמ"ג. בשנת 2007 מכירות קמעונאיות היו 265 ביליון פאונד.

שירותים פיננסיים: לונדון נחשבת כמרכז הפיננסי הגדול בעולם. קיימים שני מרכזים עיקריים לשירותים הפיננסיים: The City of London וה-Docklands (בעיקר Canary Wharf). ב"City" ממוקמת הבורסה (London Stock Exchange), Lloyds, Bank Of England. ב-Docklands שהחל להתפתח ב-1980 ממוקמים חלק מהבנקים הגדולים וה-FSA (Financial Services Authority). יש למעלה מ-500 בנקים עם משרדים בלונדון, כאשר מרבית העסקים נעשים על בסיס בינלאומי. בשנת 2005 היה היצוא הפיננסי כ-21 ביליון פאונד, עובדה שתרמה משמעותית למאזן התשלומים. Edinburgh שבסקוטלנד, גם היא נחשבת כמרכז פיננסי ומהווה המרכז הפיננסי החמישי בגודלו באירופה, עם מספר גדול של חברות גדולות הממוקמות שם כולל Royal Bank of Scotland, HBOS, Standard Life Insurance.

תיירות

תיירות היא התעשייה השישית בגודלה בבריטניה ותורמת כ-80 ביליון פאונד לכלכלה. התעשייה מעסיקה כ-6.1% מהאוכלוסייה העובדת. www.visitbritain.com

תעשיות יצרניות

תעשיות היצירה כולל פרסום, סרטים והפקות טלוויזיה, עיצוב, הפקת ספרים ומוזיקה, אמנות ושווקי אמנות, צמחו מאוד בשני העשורים האחרונים. (6% גידול שנתי לעומת כ-3% לכלל התעשייה) ומהווים כ-8% מהכלכלה הבריטית. יותר מ-11 ביליון פאונד הם יצוא.

השקעות זרות:

השקעות זרות ישירות היו להם השפעה משמעותית על הבסיס התעשייתי של בריטניה. תחומים כמו שוק הרכב קיבלו תנופה מחודשת בעקבות הקמת מפעלי יצור על ידי מפעלים יפאנים, אמריקאים וצרפתיים. בשנת 2003, 1.84 מיליון כלי רכב יוצרו בבריטניה, יותר מכפליים מהמספר שיוצר ב-1984 ובכך הפכו את בריטניה ליצרנית הרכב הרביעית בגודלה באירופה אחרי גרמניה, צרפת וספרד. השקעות זרות איפשרו לבריטניה גם להיהפך ליצרנית הסמיקונדקטור השניה בגודלה באירופה אחרי גרמניה והיה להם גם השפעה מרכזית בגידול החזק של תעשיית תוכנת המחשבים. השקעות זרות מהוות כיום כשליש מההוצאות של עסקים במחקר ופיתוח. למרות המשבר הכלכלי והתחרות הגוברת, ההשקעות הזרות בבריטניה המשיכו לגדול ב-2007/2008. לפי נתוני UKTI – 1573 פרויקטים הגיעו לבריטניה בשנה האחרונה – 10% גידול לעומת שנה קודמת. 42% השקעות חדשות, 28% הרחבות ו-30% איחודים והשתלטויות. לפי נתוני UNCTAD סך ההשקעות הזרות בבריטניה הוא מעל טריליון דולר. כ-9.4% מסך ההשקעות הזרות בעולם.

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 תחזית	
53.8	25.5	27.6	77.9	164.7	80.1	71.2	השקעות זרות ישירות בבריטניה (US\$ bn)
3.8	1.6	1.5	3.7	7.5	3.6	2.9	השקעות זרות ישירות כחלק מהתמ"ג בבריטניה (%)
7.58	4.47	5.70	14.33	20.32	9.57	7.71	חלק מזרם ההשקעות הנכנסות העולמי (%)
527.4	547.6	636.6	714.5	879.2	959.3	1,030.5	מלאי השקעות זרות ישירות בבריטניה (US\$ bn)
8.75	7.45	7.45	7.58	8.59	8.67	8.60	חלק מסך מלאי ההשקעות הזרות הישירות בעולם (%)
59.7	49.5	59.8	95.9	101.2	96.1	108.1	השקעות זרות יוצאות מבריטניה (ביליוני דולר)

375 מתוך 500 החברות המצליחות בעולם, בחרו להקים משרדים בבריטניה, ומספר המשקיעים בה הוא השני בגודלו בעולם והגדול ביותר מבין מדינות אירופה. מספר גורמים הופכים את בריטניה ליעד כה אטרקטיבי עבור משקיעים מכל העולם:

כלכלה: כלכלה מהגדולות בעולם, המתאפיינת בשיעורי ריבית נמוכים ובאינפלציה נמוכה. היציבות הפוליטית והכלכלית, הגישה הפתוחה והסתגלתנית והקשר הקרוב בין האקדמיה ועולם העסקים.

גודל: בריטניה מונה למעלה מ-60 מיליון תושבים, והיא גם חלק מהאיחוד האירופי.

רגולציה: בריטניה מתאפיינת בכלכלה פתוחה עם רגולציות נוחות. אין בה הגבלות מיוחדות או פיקוח מיוחד על משקיעים מעבר לים.

עבודה: שוק העבודה הבריטי נוח מאוד למשקיעים. מספר השביתות וסכסוכי עבודה בירידה משמעותית. שעות העבודה המקובלות בבריטניה גבוהות יחסית לשאר מדינות אירופה.

מיסוי: מדיניות המיסוי בבריטניה נוחה ושיעורי המיסוי בה הם מהנמוכים באירופה. מוענקות גם הטבות מס מיוחדות על מחקר ופיתוח.

תשתיות: רשתות התחבורה בבריטניה ידועות ביעילותן הרבה ובנחות השירות שהן מציעות.

תקשורת: רשתות התקשורת בבריטניה הן מהמתקדמות בעולם.

שפה: השפה הרשמית המדוברת בבריטניה היא גם השפה הבינלאומית של עולם העסקים, עובדה המקנה לבריטניה יתרון חשוב על פני מדינות אחרות באירופה כיעד להשקעות.

תשתית מסייעת: בריטניה כמרכז פיננסי גלובלי מאפשרת גישה להון. בנוסף קיימים משרדים מובילים בתחום היעוץ, עורכי דין, ראיית חשבון ופירסום.

הבינלאומיות של לונדון והשפע והאטרקציות התרבותיות מושכים גם הם חברות בינלאומיות רבות לפתוח בפעילות בבריטניה.

לונדון עצמה, נחשבת המרכז הפיננסי הגדול ביותר באירופה ואחד המרכזים הפיננסיים הגדולים בעולם. מסקרים שנעשו נמצא שלונדון היא העיר המועדפת להשקעות באירופה.

מרכז חדשנות: בריטניה על מוסדות המחקר והאוניברסיטאות המצוינות שלה מהווה מוקד למחקר במספר תחומים כגון ביוטכנולוגיה, ננוטכנולוגיה ועוד.

ראו [לינק](#) לאתר של [UKTI](#) בנושא ההשקעות בבריטניה.

נוכחות במקום: נוכחות חזקה במקום קריטית לצורך מתן שירות וסיוע טכני, וכן לצורך היכולת להשתמש באנשים מקומיים שיפתחו את הדלת ויעבדו לשיווק החברה הישראלית. קשה לחדור ללא משרד מקומי או סוכן מקומי שיעסקו בלעדית בהפצת החברה הישראלית.

יחסי הסחר בריטניה ישראל

סיכום

- הסחר ההדדי בפריחה והוא למעלה מ-3 ביליון דולר כבר 7 שנים. בשנת 2007 הגיע הסחר ללמעלה מ-4.6 ביליון דולר.
 - בריטניה היא משותפות הסחר המובילות של ישראל בעולם.
 - ישראל היא שותפת סחר מרכזית של בריטניה באיזור המזרח התיכון וצפון אפריקה
 - למעלה מ-200 חברות ישראליות הקימו חברה בבריטניה.
 - מספר ההנפקות של חברות ישראליות בבורסה בלונדון היה במגמת עליה תלולה בין השנים 2003-2007 ונעצר לגמרי בשנת 2008.
 - שוק ההון הבריטי מהווה את אחד ממקורות גיוסי הכספים לחברות ישראליות
 - הדימיון במערכות המשפט הבריטית והישראלית, כמו גם השפה האנגלית והקרבה היחסית בין המדינות, הן נקודות מרכזיות בקידום יחסי הסחר הבילטארליים
- בריטניה היא משותפות הסחר הגדולות והחשובות של ישראל. נגישותה הגבוהה הן גיאוגרפית והן מבחינת שפה הופכות אותה לשוק יעד כמעט ראשון על מפת הפעילות (האירופית) של התעשייה הישראלית. היחסים העסקיים הבילטארליים בין ישראל ובריטניה הם מצויינים וממשיכים לפרוח. ישראל הייתה בשנת 2005 שותפת הסחר ה-23 בגודלה של בריטניה. השקעות זרות בילטארליות ממשיכות לגדול, כאשר למעלה מ-200 חברות ישראליות כבר פעילות בבריטניה.
- מרחק טיסה של ארבע שעות טיסה ושעתיים הפרש בשעון, הופכים את בריטניה ליעד נגיש ואטרקטיבי לחברות ישראליות.

יחסי הסחר ישראל – בריטניה

בריטניה היא שותפת הסחר השלישית של ישראל. (אחרי ארה"ב וגרמניה).
 הקף הסחר (יבוא + יצוא) של ישראל מול בריטניה הסתכם בשנת 2007 בכ-2.98 מיליארד דולר
 ללא יהלומים וב-4,077 מיליארד דולר כולל יהלומים.
 ירידה של כ-2% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2005.
 היצוא הישראלי לבריטניה בעשרת החודשים הראשונים של 2008 היה 1.608 ביליון דולר.
 (עליה של 4% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2007).
 היצוא לבריטניה בשנת 2007 היה 1.938 ביליון דולר (עליה של 21% לעומת שנת 2006).
 היבוא מבריטניה בעשרת החודשים הראשונים של 2008 היה 2,174 ביליון דולר (ירידה של 4%
 לעומת התקופה המקבילה בשנת 2007).

בשנת 2007 הסתכם היבוא ב-2.681 ביליון דולר. (עלייה של כ-9% לעומת שנת 2006).

הגרעון המסחרי של ישראל מול בריטניה הסתכם בכ-201 מיליון דולר בשנת 2006.

M\$	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	שיעור שינוי	2007 (יהלומים)
יצוא	1,054	1,055	1,034	1,244	1,425	1,488	1,763	18.44	1.938
יבוא	1,605	1,188	1,342	1,484	1,568	2,214	2,366	6.87	2.681
גרעון מסחרי	551	133	308	240	143	726	603		743
היקף הסחר	2,658	2,242	2,376	2,728	2,993	2,975	4,129	11.52%	4,611

(לא כולל: שירותים, יצוא צבאי, יהלומים)

הסכמי סחר

כל ההסכמים שישראל חתומה עליהם עם האיחוד האירופי ועם ארגונים בינלאומיים חלים כמובן גם בין ישראל לבריטניה. הסכמים כגון ה-WTO, הסכם האסוסיציאציה של ישראל עם האיחוד האירופי, הסכם המסגרת האירופית בתחום המחקר ופיתוח, הסכם לשית"פ מדעי וטכנולוגי והסכם על נהלי מעבדה תקינים (GLP). הסכם קו-פרודוקציה בתחום הסרטים נמצא בתהליך.

היצוא הישראלי לבריטניה:

ייצוא הסחורות בשנת 2007 הסתכם בכ- 1,624 מיליארד דולר, עליה של כ-18.44% לעומת שנת 2006. בריטניה הייתה יעד היצוא השלישי בגודלו בעולם (אחרי ארה"ב וגרמניה). כולל יהלומים נתוני היצוא היו בשנת 2007 -1,938 ביליון דולר.

השינויים שחלו ביצוא הענפים הבולטים בינואר – דצמבר 2007.

ענף המכונות וציוד חשמלי – מהווה כ-24% מהיצוא. עליה של כ-23% בהשוואה לתקופה מקבילה.

ענף הכימיקלים – מהווה כ-17% מהיצוא, עליה של כ-10% בהשוואה לתקופה המקבילה.

ענף הפלסטיקה – מהווה כ-15% מהיצוא, עלייה של כ-23%.

ענף מוצרי הצמחים, מהווה כ-9% מהיצוא, עליה של כ-25%.

משקל ביצוא	שיעור שינוי	2007	2006	2005	תיאור ענף (מיליוני דולרים)
24.67	23.45%	434.8	349.0	306.7	מכונות וציוד חשמלי
16.91	10.62%	298.1	269.5	398.8	מוצרי תעשיות כימיות
15.65	22.94%	275.9	224.1	205.9	פלסטיק, גומי ומוצריהם
8.95	25.0%	157.8	126.2	187	מוצרי צמחים
5.45	14.81%	96.0	83.6	63.8	מתכות פשוטות ופריטים מהן

יותר מ-3000 חברות ישראליות יש פעילות בבריטניה.

ליותר מ-200 חברות ישראליות יש חברות בת בבריטניה. רשימה חלקית כוללת חברות כמו: טבע,

אגרקס, אוסם, בנק מזרחי, בנק דיסקונט, בנק לאומי, בנק הפועלים, הבנק הבינלאומי,

חברות נדל"ן ישראליות ישראליות רבות פעילות בבריטניה. דלק נדלן, אלקטרה נדל"ן, יגאל אהובי, סמי

עופר, ארזים הם חלק מהרשימה.

היבוא הישראלי מבריטניה :

בשנת 2007 היבוא מבריטניה ללא יהלומים הסתכם בכ-1,758 מיליארד דולר. עליה של כ- 10% בהשוואה לשנת 2006. (מקור היבוא השביעי בגודלו ללא יהלומים אחרי ארה"ב, גרמניה, סין, שווייץ, איטליה והולנד).

השינויים שחלו ביבוא הענפים הבולטים בשנת 2007:

ענף המכונות וציוד חשמלי: מהווה כ-32% מהיבוא, נותר ללא שינוי בהשוואה לתקופה המקבילה.

ענף הכימיקלים מהווה כ-17% מסך היבוא. עלייה של 1% בהשוואה לתקופה המקבילה.

ענף המזון, מהווה כ-12% מסך היבוא, עלייה של 25%.

ענף המתכות הפשוטות, מהווה כ-9% מסך היבוא, עלייה של כ-2%.

תיאור ענף (מיליוני דולרים)	2005	2006	2007	שיעור שינוי	משקל ביבוא
מכונות וציוד חשמלי	495	412	448	8.73%	18.93
מוצרי תעשיות כימיות	262	261	282	8.06%	11.81
תכשירי מזון, משקאות וטבק	152	142.7	109.3	-23%	4.62
מתכות פשוטות	127	81	107	31.5%	4.53
כלי רכב, כלי טיס, שיט	109	135	153.9	13.8%	6.50

חברות בריטיות פעילות בישראל:

A4e - אחת החברות בבריטניה מהסקטור הפרטי של ספקי תוכניות "מרווחה לעבודה", זכתה בדצמבר 2004 במכרז להקמת מרכז הישום תעסוקתי בירושלים, כחלק מתוכנית מהל"ב. (ויסקונסין) חברת טופ שופ מקבוצת ארכדיה של איש העסקים היהודי פיליפ גרין, נכנסה לישראל ב-2003 בשלב זה בחנויות בקניון ארניה בהרצליה וברמת אביב.

דוד לואיס – מחזיק בקבוצת המלונאות Isrotel.

חברת ההשקעות APAX – השקיעה בין היתר בבזק ובתנובה.

חברות פעילות אחרות: יוניליוור, ביריטיש אירליינס, הנסון (שנמכרה לחברה גרמנית), בנק - HSBC, וליידס.

עשה ואל תעשה בהתנהגות העסקית בסביבה הבריטית

כללי:

אנגליה היא אחת מארבע האזורים השונים של הממלכה המאוחדת שכוללת גם את וולס, סקוטלנד וצפון אירלנד.

חשוב לציין שהסקוטים, הוולשים והאירים אינם אנגלים ולפעמים נפגעים כשמתייחסים אליהם ככאלו. בנוסף, אזרחים בבריטניה לא מחשיבים את עצמם בדרך כלל לאירופאים, למרות שהם מקוטלגים ככאלו בעצם חברותם באיחוד האירופי. האנגלים מאוד גאים במסורת שלהם ובהיסטוריה, כמו גם בתרומתם לעולם כיום.

הופעה ולבוש:

למרות שהכלליים העסקיים הוקלו במעט, עדיין לבוש שמרני עדיין מאוד חשוב בבריטניה הן לנשים והן לגברים. חליפה (עדיף שחורה) ועניבה הם חובה.

התנהגות:

עמידה בזמנים:

חשוב להיות בזמן לפגישות, מצד שני אל תגיע מוקדם מדי. רצוי להגיע מספר דקות קודם לפגישה. זהו אתגר לא קטן בתנועה בתוך לונדון וחייבים לקחת מקדם ביטחון.

קצב:

- קבלת החלטות באנגליה בדרך כלל יותר איטית מאשר הקצב הישראלי או האמריקאי. לא רצוי לדחוק את הבריטיים מהפעלת לחץ ישיר שעלול לגרום לתגובת נגד ויחס שלילי. מגעים עם הבריטיים מצריכים סבלנות.

- קביעת פגישות זמן רב מראש – בניגוד לישראל יומני העבודה בבריטניה הרבה פחות ספונטאניים ומתוכננים זמן רב מראש. משום כך, רצוי לקבוע פגישות עסקיות 4-8 שבועות מראש.

התנהגות:

לחיצת ידיים פשוטה היא הברכה הסטנדרטית הן לגברים והן לנשים, הן בהזדמנויות עסקיות והן בביקורים בבתים.

מרחב אישי חשוב באנגליה. יש צורך בשמירת מרחק גדול יותר מאשר בישראל כאשר משוחחים. לא נתפס כראוי לגעת באחרים בפומבי.

המחלקה המסחרית בשגרירות ישראל בלונדון:

מי אנחנו- המחלקה המסחרית בלונדון היא גוף ממשלתי (כפוף למשרד התעשייה, מסחר ותעסוקה) הממוקם בשגרירות ישראל ולונדון. המחלקה נותנת שירות ומייצגת את התעשייה והכלכלה הישראלית בבריטניה ואירלנד.

מה אנו שואפים להיות -

אנו שואפים להיות שהמחלקה המסחרית בלונדון, תהיה שחקן פרו-אקטיבי ביזימת הזדמנויות כלכליות ומסחריות חדשות ויצירת צינורות שיווק וידע בין ישראל ובריטניה. אנו מעונינים בהענקת שירותי ערך מוסף ללקוחותינו.

פעילויות מרכזיות שהיו בשנת 2008

בשנת 2008 בלטו בין יתר פעילויות המחלקה:
תערוכת GSM בברצלונה - ארגון מעל 100 פגישות בין חברות תקשורת בריטיות וחברות ישראליות.
ארגון משלחת ציוד רפואי בבריטניה לפגישות עם ה-NHS, מפיצים ומשקיעים
אירוע בחברת התקשורת BT - ארגון משלחת ל-19 חברות ישראליות לפגישות עם הנהלת BT, גורמים רלוונטים אחרים בחברה ושותפות של החברה.
הבאת חברת בוטס לישראל - הגעת 12 נציגי בוטס לסמינר ופגישות בישראל עם למעלה מ-70 חברות.
הקמת פורום החברות הישראליות - שמארגן פעילות ומפגשים משותפים לחברות הישראליות עם משרדים בבריטניה. באירוע הפתיחה נכחו כ-90 חברות.
תערוכת מדיקה - ארגון פגישות בין חברות בריטיות וישראליות במסגרת תערוכת מדיקה שבגרמניה.

תחומים ופעילויות שמתוכננות בשנת 2009

תקשורת ומדיה, ציוד רפואי, ביוטכנולוגיה, סרטים, אופנה, תכשיטים, יין, מזון, DIY, אריזה
פרטים על האירועים השונים המתוכננים, כמו גם הזדמנויות חדשות, תוכלו להתעדכן בניוזליטר של המחלקה המופץ פעם בחודשיים.

מידע שוטף -

המחלקה המסחרית מפיצה באופן שוטף עיתון מחלקתי המכיל ידיעות על פעילויות מתוכננות בבריטניה וידיעות על התפתחויות ומגמות בתחומים השונים. על מנת לקבל את החדשות באופן סדיר, אנו צרו קשר ישיר עם המחלקה המסחרית. דוגמא ניתן לראות בקישור הבא לאתר המחלקה. במידה ואתם מעוניינים לקבל באופן ישיר אנא פנו בדואר אלקטרוני ל- gil.erez@israeltrade.gov.il

הזדמנויות עסקיות בולטות בבריטניה

תקשורת – בריטניה מהווה בסיס למספר חברות גלובליות – BT וודאפון כמו גם שחקנים מקומיים גדולים אחרים כגון אורנג', O2, וירגין מוביל, Three, T-mobile, ומרכז אזורי מרכזי לשחקנים ואינטגרטורים בינלאומיים. במהלך השנים האחרונות וכחלק מהמגמה העולמית, שוק התקשורת הבריטי מצוי בהתפתחות וצמיחה ומהווה שחקן מרכזי בחיי היום יום של תושבי האי הבריטי. תעשיית התקשורת בבריטניה בולטת בעיקר, אך לא רק, ברמה הטכנולוגית הגבוהה של המוצרים אותם היא מציעה לצרכן ובאגרסיביות שבה היא פועלת על מנת למקסם את רווחיה. כך לדוגמה, בסקטור הסלולארי, השוק הבריטי נחשב לשוק המפותח ביותר באירופה ובסקטור האינטרנט, בריטניה משתווה ואף עולה על רוב מדינות אירופה (אך עדיין מפגרת אחרי ארה"ב, יפן וקוריאה).

שוק התקשורת הסלולארית בבריטניה גדל מאוד בשנים האחרונות ומהווה כיום למעלה מ-35% מתעשיית התקשורת בבריטניה. הצמיחה המשמעותית מונעת בעיקר מהיצע רב של מוצרים ברמה טכנולוגית גבוהה ובעלות נמוכה יחסית. אחת התוצאות של המהפכה הסלולארית בבריטניה, הינה שאחוז גבוה מהאוכלוסייה הפך את הטלפון הנייד לכלי התקשורת העיקרי שלו. התפתחות האינטרנט המהיר, הטלביזיה בכבלים ושירותי הטלפון הנייד מצביעים על כך ששוק התקשורת בבריטניה טרם הגיע לרוויה וכי יש מקום רב להמשך ההתפתחות הטכנולוגית. יחד עם זאת, תעשיית התקשורת הבריטית ניצבת בפני אתגרים טכנולוגיים רבים כגון: שיפור טכנולוגיית VOIP, שיפור שירותי הדור השלישי בסלולארי, הטלביזיה הסלולארית וכיו"ב ונראה כי חברות התקשורת בבריטניה יצטרכו להמשיך ולהשקיע בשנים הקרובות משאבים רבים על מנת להתמודד עם אתגרי וסיכונים העתיד.

ציוד רפואי – כאחד משווקי שירותי הבריאות הגדולים בעולם, בריטניה רוכשת כמויות גדולות של ציוד ושירותים מתוכנמים. הקניין המרכזי של ציוד רפואי בבריטניה הינם שירותי הבריאות הלאומיים (NHS) שמהווים את מערכת הבריאות הציבורית. ה-NHS אחראי לאספקת למעלה מ-75% משירותי הבריאות בבריטניה. תקציב הרכש של ה-NHS נמצא במגמת עלייה על מנת לאפשר רכש של ציוד מתקדם ולייעל את פעילות הארגון. למרות שהמגזר הפרטי אחראי לפחות מרבע מכלל שוק שירותי הבריאות, גם הוא מהווה קונה פוטנציאלי לציוד של חברות ישראליות. ענף שירותי הבריאות בבריטניה נמצא בעלייה מתמדת וצפוי להגיע בשנת 2010 להיקף של למעלה מ-300 מיליארד דולר.

ביוטכנולוגיה – שוק הביוטכנולוגיה בבריטניה הוא המוביל באירופה ושני רק לזה של ארצות הברית. קיימים מספר שחקנים גדולים שמרכזם בבריטניה (GSK, אסטרה – זניקה ועוד) והרבה חברות קטנות, מרכזי מחקר אקדמאים מהבולטים בעולם, יועצים וכו'. תחום זה הוא בעל פוטנציאל גדול לחברות הישראליות במציאת שיתופי פעולה. **אבטחה – תחום** האבטחה הוא תחום חם בבריטניה, בעיקר סביב ההכנות לאולימפיאדה, אולם גם סביב איומי הטרור. קיימים שחקנים רבים מקומיים כמו גם שחקנים בינלאומיים גדולים. חברות ישראליות צריכות לחבור בנישות הרלוונטיות לשותפים מקומיים על מנת להשתלב בפעילות המתגבשת.

מוצרי צריכה – בריטניה מאופינת בריבוי של שחקנים קמעונאים בולטים הן בתחום המזון והן בתחומים אחרים (הלבשה, תכשיטים, DIY ואחרים). השוק תחרותי מאוד, אולם בנישות בעיקר איכותיות, יש ליצואן הישראלי פוטנציאל להחדרת מוצרים.

הסקטור הפיננסי – לונדון עברה בשנת 2007 את ניו יורק נבחינת הקף הפעילות הפיננסית המתבצעת בה. למרות המשבר הפיננסי, שפגע קשות בסקטור, בריטניה תישאר מרכז מוביל בתחום. המשמעויות הן באפשרויות לגיוס הון בבתי ההשקעות הרבים בעיר ובהפקות בבורסות השונות, והן בפתרונות תוכנה ואחרים לסקטור גדול זה.

פרטים להתקשרות:

Gil Erez
Minister for Commercial Affairs
Embassy of Israel, London, UK
Tel: 44 (0) 79579525 Fax: 44 (0) 20 74168185
Mob: 44 (0) 79 66386334
e-mail: London@moital.gov.il
www.israeltrade.gov.il/uk